

Warszawa, 3 kwietnia 2020 r.

**Pan
Mateusz Morawiecki
Prezes Rady Ministrów
Rzeczypospolitej Polskiej**

Szanowny Panie Premierze,

polskie rolnictwo, podobnie jak pozostałe sektory gospodarki, stanęło w obliczu ogromnych wyzwań i zagrożeń w związku z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2.

W tym trudnym czasie zapewnienie ciągłości produkcji rolnej i zabezpieczenie stałych dostaw żywności jest szczególnie ważne dla prawidłowego funkcjonowania Państwa.

Bardzo doceniamy podjęte już do tej pory przez Pana Premiera, polski rząd i Ministra Rolnictwa inicjatywy i działania mające na celu złagodzenie skutków pandemii dla całej polskiej gospodarki oraz dla sektora rolnictwa i produkcji żywności.

Jako organizacje największych producentów surowców rolnych i wytwórców żywności w kraju reprezentujące cały łańcuch dostaw „od pola do stołu” również czujemy wielką odpowiedzialność, jaka na nas spoczywa. Zapewnienie ciągłości tej produkcji, szczególnie w obecnym czasie, jest zadaniem o strategicznym znaczeniu.

Polska jest czołowym eksporterem produktów żywnościowych w UE i aby ten status utrzymać, należy zrobić wszystko w celu zachowania bezpieczeństwa ekonomicznego gospodarstw rolnych i przedsiębiorstw, które zajmują się produkcją żywności, jej przetwarzaniem i eksportem.

RYNEK ZBÓŻ, RZEPAKU I ROŚLIN BIAŁKOWYCH

Ostatnie tygodnie przyniosły wyraźne spadki sprzedaży rzepaku i wzrost cen pszenicy i pozostałych zbóż, w tym kukurydzy, na światowych giełdach.

Niska podaż roślin oleistych, w tym rzepaku, doprowadziła do znacznego wzrostu cen śruty rzepakowej i sojowej (o kilkaset złotych za tonę) jako podstawowego komponentu do pasz. W konsekwencji zwiększa to koszty każdego rodzaju produkcji zwierzęcej. Natomiast wzrost cen zbóż na rynku krajowym pobudza jego eksport, który doprowadzi do uszczuplenia zapasów i braku surowca głównie dla młynów. Ponadto nie można wykluczyć problemów z dostawą, rozładunkiem i przeładunkiem towarów, które będą przekładać się na straty polskich producentów rolnych. Ponad dwie trzecie rzepaku produkowanego w Polsce to surowiec do produkcji biopaliw, dlatego należy objąć tarczą antykryzysową zakłady tłuszczowe jako ważnego producenta biokomponentów.

RYNEK MLEKA

Produkcja mleka i jego przetwórstwo to w Polsce bardzo liczący się dział produkcji rolniczej, który w ostatnich latach dokonał wielkiego postępu w zakresie jakości i ekonomiki produkcji. W obliczu już zaistniałych konsekwencji rozprzestrzenienia się koronawirusa niezbędne jest zabezpieczenie właściwego funkcjonowania rynku mleka. Zapewnienie ciągłości odbioru mleka od producentów jest konieczne w celu zagwarantowania istnienia tych gospodarstw, a zarazem jest zabezpieczeniem ciągłości dostaw produktów mleczarskich dla ludności. Jednym z elementów takich działań jest uruchomienie skupu interwencyjnego umożliwiającego zdjęcie okresowych nadwyżek produkcji lub wsparcie podmiotów skupowych doświadczających trudności zbytem swoich produktów.

RYNEK WOŁOWINY, WIEPRZOWINY I DROBIU

Rynek wołowiny w Polsce to 80% mięsa wysyłanego poza Polskę. Wszelkie trudności transportowe i logistyczne oraz zamknięcie rynku HORECA spowodują dalsze spadki cen i problemy ze sprzedażą żywca wołowego. Dotyczy to także rynków trzecich. Unia Europejska dysponuje instrumentami, które pozwalają na interwencję na rynku, ale są one uzależnione od np. spadku cen do pewnego poziomu. Nie należy czekać do zaistnienia takich zdarzeń, ponieważ sytuacja jest szczególnie. Należy stworzyć możliwości magazynowania mięsa wołowego jako rezerw. Dlatego proponujemy przyjęcie przez Komisję Europejską mechanizmu interwencyjnego zakupu wołowiny połączonego z wprowadzeniem dopłat do prywatnego przechowywania mięsa wołowego oraz zatrzymanie importu wołowiny z krajów MERCOSURE do czasu wyjścia z kryzysu.

Taka sama interwencja może wkrótce okazać się również konieczna na **rynku wieprzowiny**, który już teraz odczuwa zakłócenia spowodowane przerwami w łańcuchach dostaw – zarówno pod względem zaopatrzenia w surowce do produkcji, jak i kanałów dystrybucji sprzedaży. W tym kontekście niezbędne jest dalsze monitorowanie cen, aby zapobiegać niepożądanym spekulacjom na rynku.

Rynek drobiu również dotykają już obecnie konsekwencje przerwanych łańcuchów dostaw i niezrealizowanych kontraktów, w tym kontraktów z firmami z Unii Europejskiej. To grozi w najbliższym czasie brakiem możliwości odbioru ptaków z ferm i ogromnymi wyzwaniem

związanym z ich dobrostanem i sytuacją finansową hodowców.

Dlatego dla wszystkich sektorów niezbędna jest pomoc płynnościowa, która pozwoli uratować i utrzymać powiązania handlowe i kooperacyjne między rolnikami, przemysłem i handlem.

Bardzo ważni są ludzie. W kontekście masowego zawieszania produkcji w niektórych sektorach oraz w usługach utrzymanie miejsc pracy w sektorze rolno-spożywczym ma wyjątkowe znaczenie. Aby to osiągnąć, konieczne staje wypracowanie odpowiednich norm ustalania kwarantanny dla pracowników przedsiębiorstw sektora rolno-spożywczego, a także uproszczenie zasad wydawania i przedłużania pozwoleń na pracę dla pracowników zagranicznych zatrudnionych w tym sektorze.

Rolnicy będący na pierwszej linii frontu, aby utrzymać dostawy żywności dla obywateli w całej Europie, zapewniając tym samym bezpieczeństwo żywnościowe UE w tych trudnych czasach, czekają na zdecydowane i skuteczne działania mające na celu złagodzenie skutków tego kryzysu.

Niezbędne jest wdrożenie rozwiązań utrzymujących płynność finansową przedsiębiorstw i tym samym utrzymujących więzi kooperacyjne i łańcuchy dostaw zabezpieczających zaopatrzenie w żywność. **Brak płynności grozi falą upadłości, likwidacją miejsc pracy i ograniczeniem wpływów do budżetu w wymiarze długofalowym.** Dlatego zwracamy się do Pana Premiera z apelem, aby:

1. **uruchomić „zielone szlaki” także dla niezbędnych środków produkcji, takich jak pasze, nawozy i środki ochrony roślin, a także surowce i materiały dla sektora rolno-przemysłowego,** aby umożliwić producentom dalsze dostarczanie kluczowych towarów konsumentom europejskim;
2. **skrócić okresu zwrotu VAT przez urzędy skarbowe, zrezygnować czasowo z rozliczeń w systemie *split payment*** w stosunku do producentów żywności będących płatnikami podatku VAT, należne środki finansowe z pewnością złagodząby problemy związane z płynnością finansową;
3. **umożliwić transgraniczne przemieszczanie się pracowników sezonowych** w okresie zbiorów, nawet jeśli nadal obowiązują ograniczenia w podróżowaniu;
4. **wprowadzać działania pozwalające utrzymać miejsca pracy** poprzez zniesienie danin ponoszonych przez najbardziej potrzebujące przedsiębiorstwa sektora rolno-spożywczego dla ochrony w nich miejsc pracy. Instrumenty pomocowe w postaci wsparcia w utrzymaniu pracowników muszą mieć charakter czasowy (minimum 6 miesięcy, w przypadku sektora rolno-spożywczego najlepiej 12 miesięcy), nieincydentalny i uwzględniać wszystkich przedsiębiorców (nie tylko mikro, małych i średnich);
5. **dofinansować działania przedsiębiorców związane z poprawą bezpieczeństwa i higieny pracy.** Niepokój przedsiębiorców budzi zwłaszcza wizja przypadków COVID-19 w zakładach przetwórczych oraz potrzeby kwarantanny pracowników. Tym samym stwierdzenie wirusa COVID-19 w zakładzie produkcyjnym w skrajnym przypadku może

doprowadzić do wstrzymania całej produkcji. Producenci żywności są świadomi tego zagrożenia na szeroką skalę, podjęli działania mające na celu minimalizację tego ryzyka, które wygenerowały dodatkowe koszty;

6. **wprowadzić wsparcie w postaci instrumentów zwrotnych polegające na udzielaniu nieoprocentowanych kredytów obrotowych z odroczonymi ratami spłaty (o minimum 6 miesięcy) oraz możliwością częściowego umorzenia w przypadku zachowania przez przedsiębiorstwo rolno-spożywcze miejsc pracy** – co pozwoli na utrzymanie terminowych płatności dla dostawców surowców (rolników), a także terminowych płatności dla przetwórców. To pozwoli utrzymać obroty wewnętrzne na w miarę normalnym poziomie;
7. **okresowo znieść sankcje administracyjne, karnoskarbowe i karne za opóźnienia lub brak ich złożenia w terminie oraz czasowo wstrzymać kontrole w gospodarstwach rolnych i przedsiębiorstwach rolno-spożywczych** – poza kontrolami sanitarnymi i weterynaryjnymi. Znaczna część rozwiązań przewiduje ograniczające kryterium niezalegania ze składkami i podatkami dla skorzystania z ulg. Zaległość mogła być niewielka, jednak tak sformułowane kryterium może uniemożliwić dostęp do pomocy i skazać wielu producentów rolnych oraz przetwórców na upadłość i likwidację miejsc pracy;
8. **zawiesić na czas trwania epidemii wszelkie bariery administracyjne między rolnikami a przedsiębiorstwami** – w konsultacji z przedstawicielami poszczególnych branż;
9. **przeznaczyć jak największą ilość niewykorzystanych funduszy z Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014–2020 na pomoc dla przedsiębiorstw zajmujących się produkcją żywności, jej przetwarzaniem i eksportem;**
10. **przeznaczyć znaczną część niewykorzystanych środków z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020 na ratowanie podmiotów sektora rolno-spożywczego;**
11. **zawiesić dotychczasowy harmonogram wdrożenia Europejskiego Zielonego Ładu.** W warunkach spowolnienia gospodarczego w państwach UE priorytetem powinny być działania z zakresu polityki gospodarczej i społecznej;
12. **zwiększyć dofinansowanie do ubezpieczeń** – kierunkowo na ubezpieczenia zwiększające bezpieczeństwo obrotu gospodarczego;
13. **wstrzymać wykonywanie ustawy z 16 września 2011 r. o zmianie ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa**, która oznacza stopniową likwidację towarowych gospodarstw rolnych prowadzących zarówno produkcję roślinną, jak i zwierzęcą i zapewniających stabilność dostaw dużych ilości niezbędnych surowców rolnych do zakładów przetwórczych. Apelujemy o pilne ustalenie nowych dat obowiązywania trwających umów dzierżawy pomiędzy Krajowym Ośrodkiem Wsparcia Rolnictwa i dzierżawcami, natomiast gdy umowy wygasły, a KOWR nie przejął jeszcze nieruchomości – o pozostawienie ich we władaniu dzierżawców w celu zachowania ciągłości prowadzonej w nich produkcji mleka, mięsa i zbóż.

Przejmowanie przez KOWR dzierżawionych nieruchomości doprowadzi do wygaszenia produkcji roślinnej i zwierzęcej na ogromną skalę. Będą konieczne likwidacje całych stad zdrowych zwierząt. Pracę stracą tysiące osób, a właściciele gospodarstw ogłoszą upadłość. W konsekwencji przerwane zostaną łańcuchy dostaw zabezpieczające stabilne zaopatrzenie w podstawowe produkty żywnościowe, co w czasie epidemii ma znaczenie pierwszorzędne. Przywrócenie tych łańcuchów albo nie będzie możliwe, albo zajmie wiele lat.

Duże gospodarstwa rolne i przedsiębiorstwa rolno-spożywcze, w tym te bazujące na dzierżawach z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, **nie powinny być likwidowane i należy uczynić wszystko, aby zapewnić ich niezakłócone funkcjonowanie.** W związku z tym trzeba wprowadzić wszelkie środki i podjąć działania, które będą chronić i zagwarantują prowadzenie działalności rolniczej tych gospodarstw, ponieważ to one będą z jednym z nielicznych kół zamachowych gospodarki po zakończeniu stanu epidemii, kiedy potrzebna będzie jak najszybsza odbudowa procesów gospodarczych i społecznych.

W obecnej sytuacji wyższej konieczności **potrzebne są szybkie i skuteczne działania zapobiegające znaczącemu spadkowi produkcji rolnej i zachwianiu stabilnością dostaw żywności.**

Deklarujemy naszą pełną gotowość do merytorycznego wsparcia i współpracy z Rządem przy realizacji wyżej wymienionych w propozycji działań.

Mariusz Olejnik

Prezes Zarządu
Federacji Związków Pracodawców
– Dzierżawców i Właścicieli
Rolnych

Krzysztof Kokoszkiwicz

Prezes Zarządu
Krajowego Związku Rewizyjnego
Rolniczych Spółdzielni
Produkcyjnych

Juliusz Młodecki

Prezes Zarządu
Krajowego Zrzeszenia
Producentów Rzepaku i Roślin
Białkowych

Rafał Mładanowicz

Prezes Zarządu
Krajowej Federacji Producentów
Zbóż

Stanisław Kacperczyk

Prezes Zarządu
Polskiego Związku Producentów
Roślin Zbożowych

Leszek Hądzlik

Prezydent
Polskiej Federacji Hodowców
Bydła i Producentów Mleka

Jerzy Wierzbicki

Prezes Zarządu
Polskie Zrzeszenie Producentów
Bydła Mięsnego

Jacek Zarzecki

Prezes Zarządu
Polskiego Związku Hodowców
i Producentów Bydła Mięsnego

Aleksander Dargiewicz

Prezes Zarządu
Krajowego Związku Pracodawców
– Producentów Trzody Chlewniej
POLPIG

Piotr Kulikowski

Prezes Zarządu
Krajowej Rady Drobiarstwa
– Izba Gospodarcza

Witold Choiński

Prezes Zarządu
Związku Polskie Mięso

Wiesław Różański

Prezes Zarządu
Unia Producentów i Pracodawców
Przemysłu Mięsnego UPEMI

Janusz Rodziewicz
Prezes Zarządu
Stowarzyszenia Rzeźników
i Wędliniarzy RP

Do wiadomości:

1. **Jan Krzysztof Ardanowski**
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
ul. Wspólna 30
00-930 Warszawa
e-mail: kancelaria@minrol.gov.pl